

DECIZIE

13 noiembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii Galina Stratulat, Svetlana Novac, Ion Druță, Iurie Bejenaru

examinând cererea de recurs declarată de către societatea cu răspundere limitată „Dumbrava-Nord”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Dumbrava Nord” împotriva Întreprinderii Individuale Borta Natalia, privind încasarea datoriei și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de către SRL „Dumbrava-Nord”, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Edineț din 10 septembrie 2012,

c o n s t a ț ă

La 08 februarie 2011 SRL „Dumbrava-Nord” s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată către ÎI „Borta Natalia” cu privire la încasarea sumei de 107938 lei și dobânzii de întârziere în mărime de 15 750,08 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că potrivit facturilor fiscale nr. SW2715635 din 03.03.2010, și nr. SW2715961 din 04.03.2010, reclamantul a livrat pîrîtului marfă în cantitate de 107938 de lei, iar pîrîtul urma să achite costul în termeni rezonabili. Însă pînă la moment pîrîtul nu a achitat costul mărfii, motiv din care reclamantul solicită încasarea forțată a datoriei în sumă de 107938 de lei, a penalității în sumă de 15750,08 lei, taxei de stat în sumă de 3710,64 de lei.

Litigiul a fost obiect de judecare în mai multe instanțe judecătorești.

Prin hotărîrea judecătoriei Edineț din 10.09.2012, cererea a fost respinsă integral.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 27.09.2012 SRL „Dumbrava Nord”, a contestat cu apel hotărîrea judecătoriei Edineț din 10.09.2012, solicitînd admiterea apelului în sensul declarat, casarea hotărîrii atacate cu pronunțarea unei hotărîri noi prin care să fie admisă acțiunea înaintată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013 s-a respins apelul declarat de către SRL „Dumbrava Nord”, cu menținerea fără modificări a hotărârii Judecătorei Edineț din 10 septembrie 2012.

La 12 iunie 2013 SRL „Dumbrava Nord” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că atât instanța de apel cât și prima instanță a emis decizia nominalizată cu încălcarea normelor de drept material și procesual, nu a elucidat toate circumstanțele cauzei, nu s-a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și s-a interpretat eronat legea.

Invocă că prima instanță nu a luat în considerație faptul precum că recurentul a prezentat un demers prin care, conform Legii cu privire la antreprenariat și întreprinderi, precum și a Legii cu privire la gospodăriile țărănești, demonstrează că – Gospodăria țărănească este o întreprindere individuală. Instanța nu sa referit asupra acestui fapt din punct de vedere juridic, ba mai mult ca atât, instanța de apel în decizia sa menționează ca: „reprezentantul SRL „Dumbrava Nord”, Tarîța Roman, susține că nu a comis nici o eroare, deoarece consideră că forma organizatorică a întreprinderii individuale se echivalează cu cea a Gospodăriei Țărănești”. Menționează că această concluzie nu este una personală a reprezentantului recurentului, dar o prevedere a legii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 02 aprilie 2013 a fost primită de către recurent la 03 mai 2013 (f.d. 189). Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 12 iunie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de SRL „Dumbrava Nord” întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel, și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii depuse de SRL „Dumbrava Nord”, pe care a respins-o ca nefondată, soluție care a fost menținută și de către instanța de apel.

În motivarea soluțiilor sale, instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că în facturile fiscale prin care a fost livrată marfa, în calitate de vânzător este indicată Gospodăria Țărănească Bortă Natalia, pe când cererea de chemare în judecată este înaintată către Întreprinderea Individuală Bortă Natalia. Astfel, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a stabilit că din facturile anexate la materialele dosarului rezultă că raportul juridic a fost cu GȚ „Bortă Natalia”, și nu cu ÎI „Bortă Natalia”.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că contrar prevederilor art. 239 CPC și art. 241 alin. (5) CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavînd putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră această concluzie una neîntemeiată, fiind eronat apreciate normele de drept material și pripit a ajuns la concluzia de respingere a acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 14 alin. (1) al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, întreprindere individuală este întreprinderea care aparține cetățeanului, cu drept de proprietate privată, sau membrilor familiei acestuia, cu drept de proprietate comună. Patrimoniul întreprinderii individuale se formează pe baza bunurilor cetățeanului (familiei) și altor surse care nu sînt interzise de legislație. În agricultură există un singur tip de întreprindere individuală - gospodăria țărănească (de fermier). Întreprinderea individuală se echivalează cu întreprinzătorul individual.

Totodată, conform prevederilor art. 2 al Legii privind gospodăriile țărănești (de fermier), gospodăria țărănească este o întreprindere individuală, bazată pe proprietate privată asupra terenurilor agricole (denumite în continuare terenuri) și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor unei familii (membri ai gospodăriei țărănești), avînd ca scop obținerea de produse agricole, prelucrarea lor primară, comercializarea cu preponderență a propriei producții agricole.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că instanța de apel nu a stabilit dacă Î.I. „Bortă Natalia” și/sau G.Ț. „Bortă Natalia” poate fi răspunzătoare de obligațiunile asumate față de SRL „Dumbrava-Nord”, precum și faptul că nu a concretizat statutul juridic al acestor întreprinderi.

Astfel, examinînd materialele cauzei civile se constată că în baza facturilor fiscale seria/nr. SW2715635 din 03.03.2010 și seria/nr. SW2715961 din 04.03.2010, a livrat pîrîtului G.Ț. „Borta Natalia” bunuri, în sumă de 107938 lei. În confirmarea pretențiilor sale, recurentul a anexat la dosar copiile facturilor fiscale menționate, din

care rezultă că a livrat corect marfa, întrucât a predat-o persoanei a cărei semnătură este autenticată prin sigiliul societății.

La caz instanța de recurs ține să menționeze că instanța de apel urma să stabilească forma organizatorico-juridică a Î.I. „Bortă Natalia”, cu toate că recurentul atît în cererea de chemare în judecată, cererea de apel și cererea de recurs a invocat că forma organizatorico-juridică a Întreprinzătorului Individual se echivalează cu cea a Gospodăriei Țărănești.

La fel fără o careva apreciere juridică de către instanța de apel a fost lăsat și argumentul că în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (2) al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, antreprenorul-posesor al întreprinderii individuale poartă răspundere nelimitată pentru obligațiile acesteia cu întreg patrimoniul său, exceptîndu-se acele bunuri care, conform legislației în vigoare nu fac obiectul urmăririi.

Cu atît mai mult, însăși intimata la 21.11.2011 depunînd cerere de apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Economice de Circumscripție din 19 iulie 2011, a depus apelul ca ÎI „Bortă Natalia” (f.d. 21-22), declarînd în cerere că a semnat facturile fiscale din prezentul litigiu sub influența înșelăciunii. Astfel, această circumstanță nu a fost apreciată de către instanțele judecătorești, cu toate că au o importanță pentru soluționarea justă a cauzei. Odată ce Bortă Natalia în calitate de reprezentant (administrator) al ÎI „Bortă Natalia” a recunoscut faptul semnării acestor facturi fiscale, instanța de apel pripit a ajuns la concluzia de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de SRL „Dumbrava Nord” pe temeiul că recurentul a formulat pretenții față de un agent economic inexistent.

Acest aspect indică la examinarea superficială de către instanța de apel a pricinii cu care a fost investită. Ca urmare, în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărîrile, iar avînd în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărîrea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Dumbrava-Nord” este întemeiat, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecînd pricina, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Dumbrava-Nord”.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Dumbrava Nord” împotriva Întreprinderii Individuale „Borta Natalia”, privind încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecători.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Svetlana Novac

Ion Druță

Iurie Bejenaru